

ایران در مجمع بین‌المللی سرمایه‌گذاری ۲۰۲۵ در تاجیکستان حضور یافت

شکل‌گیری همگرایی اقتصادی منطقه‌ای

در ۷ ماه نخست سال جاری، بیش از ۲۵۷ طرح سرمایه‌گذاری خارجی به ارزش ۱۱٫۵ میلیارد دلار در کشور به ثبت رسیده‌است

ایران سهم ۱۰ درصدی را هدف‌گذاری کرده است.

توسعه زیرساخت‌های ریلی و ترانزیتی مانند خط خواف – هرات و مسیر رشت – استارا، زمان ترانزیت کالا از آسیای مرکزی به خلیج‌فارس را به کمتر از ۱۲ روز کاهش داده‌است. این مزیت، حتی در شرایط تحریمی، منبع پایدار درآمد ارزی برای ایران ایجاد می‌کند و در ترکیب با تهاژت انرژی و خدمات

فنی، معماری اقتصاد مقاومتی نوین را شکل داده است.

با وجود پیشرفت‌ها، ۳ چالش اصلی همچنان پابرجاست: ناهم‌نگی نهادی، کمبود ابزارهای پوشش ریسک ارزی و ضعف در تسویه چندجانبه. پیشنهاد ایران برای ایجاد مرکز تهاژت آسیای مرکزی در دوشنبه، گامی در جهت حل این مشکلات و شکل‌گیری نظام مالی موازی بامحوریت کشورهای دوست است.

روند تحولات نشان می‌دهد همکاری‌های اقتصادی ایران با همسایگان به سمت همگرایی مالی حرکت می‌کند. رانندازی پلتفرم «ریال دیجیتال منطقه‌ای» و اتصال آن به سامانی دیجیتال تاجیکستان، می‌تواند زنجیره پرداخت غیر غربی را تا پایان ۱۴۰۵ عملیاتی کند. در صورت تحقق این برنامه، سهم

آغاز نبرد تجاری چین و آمریکا از دریا

دریایی و کشتی‌سازی، به یکی از جدیدترین میدان‌های تقابل راهبردی ۲ قدرت جهانی تبدیل شده است. در حالی که واشنگتن تلاش دارد با اعمال عوارض بندری بر کشتی‌های مرتبط با چین، نفوذ پکن در صنعت دریایی را محدود کند، چین نیز با تحریم شرکت‌های مرتبط با آمریکا وضع تعرفه‌های متقابل، به‌دنبال حفظ جایگاه خود در زنجیره جهانی حمل‌ونقل و لجستیک است.

اقدام اخیر وزارت بازرگانی چین در تحریم ۵ شرکت تابعه «هانوا اوشن» کره جنوبی، که با نهادهای آمریکایی همکاری دارند، نشان‌دهنده تغییر تاکتیکی پکن در هدف‌گیری شرکت‌های واسطه‌ای است که در زنجیره تأمین صنایع دفاعی و مربوطه دولت آمریکا کمک و از آنها حمایت کرده‌اند و در نتیجه حاکمیت، امنیت و منافع توسعه‌ای چین را به خطر انداخته‌اند.

پس از اعلام تحریم چین، سهام «هانوا اوشن» با ۵٫۸ درصد کاهش بسته شد و سهام «هیوندای هوی» هم ۴٫۱ درصد نزول کرد.

رویتزر ماه سپتامبر گزارش داد «هیوندای هوی» به عنوان رقیب کرای «هانوا اوشن» و بزرگ‌ترین کشتی‌ساز جهان، در حال مذاکره با شرکت‌ها برای خرید کارخانه‌های کشتی‌سازی آمریکایی است.

اظهارنامه هانوا نشان می‌دهد این شرکت، یک کارخانه کشتی‌سازی در استان شرقی شاندونگ چین را اداره می‌کند که مازول‌های قطعات کشتی را می‌سازد. طبق اعلام هانوا، این شرکت مازول‌ها را برای مونتاژ نهایی به کارخانه کشتی‌سازی خود در کره‌جنوبی عرضه می‌کند. این شرکت ماه مهسپتامبر گزارش داد «هیوندای هوی» به عنوان رقیب کرای «هانوا اوشن» و بزرگ‌ترین کشتی‌ساز جهان، در حال مذاکره با شرکت‌ها برای خرید کارخانه‌های کشتی‌سازی آمریکایی است.

چین نیز هفته گذشته به این اقدام واکنش نشان داد و اعلام کرد در همان روزی که عوارض آمریکا اعمال می‌شود، عوارض بندری خود را بر کشتی‌های مرتبط با آمریکا وضع خواهد کرد. بر اساس گزارش رویتزر، چین می‌گوید اقدامات آمریکا صنایع دریایی، لجستیک و کشتی‌سازی این کشور را هدف قرار می‌دهد، نقض جدی قوانین بین‌المللی و هنجارهای اساسی روابط بین‌الملل است.

■ **رقابت ژئواقتصادی در آب‌های جهانی**

در ادامه رقابت‌های فزاینده اقتصادی میان ایالات متحده و چین، تحریم‌های متقابل و اقدامات تعرفه‌ای در حوزه صنایع

گروه اقتصادی: در شرایطی که اقتصاد ایران با تحریم‌های غرب مواجه است، با تکیه بر ظرفیت‌های داخلی و توسعه روابط منطقه‌ای، مسیر تازه‌ای برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی و تقویت همکاری‌های اقتصادی به وجود آمده است. آمارهای رسمی نشان می‌دهد در ۷ ماه نخست سال جاری بیش از ۲۵۷ طرح سرمایه‌گذاری خارجی با مجموع ارزش ۱۱٫۵ میلیارد دلار در کشور به ثبت رسیده؛ رقمی که نه‌تنها بیانگر اعتماد شرکای اقتصادی به ثبات نسبی اقتصاد ایران است، بلکه نشان‌دهنده موفقیت رویکرد «نگاه به شرق» در عبور از محدودیت‌های تحریمی است.

محمدرضا محسنی‌ثانی، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی با اشاره به فشارهای یک‌جانبه آمریکا، این تحول را مصداقی از ضرب‌المثل «عدو شود سبب خیر» دانسته و تأکید کرده است: «تحریم‌ها عملاً ایران را به سمت تقویت روابط با کشورهای شرقی و همسایگان سوق داده‌اند. این تغییر جهت، به‌ویژه در تعاملات با چین، روسیه، هند و کشورهای آسیای مرکزی، موجب شکل‌گیری پیمان‌های راهبردی و افزایش اتکا به ظرفیت‌های منطقه‌ای شده است.»

در همین راستا سفر روز سه‌شنبه سیدعلی مدنی‌زاده، وزیر اقتصاد به تاجیکستان و حضور در مجمع بین‌المللی سرمایه‌گذاری ۲۰۲۵، نمادی از فعال‌تر شدن دیپلماسی اقتصادی در شرق است. در حالی که هشتاد‌های غرب درباره بازگشت مکانیسم ماشه بار دیگر سایه بر اقتصاد ایران انداخته، آرایش جدیدی از روابط اقتصادی منطقه‌ای در حال شکل‌گیری است که می‌تواند ساختار تحریم‌ها را بی‌اثر کند. کشورهای آسیای مرکزی، از جمله تاجیکستان، ترکمنستان، ازبکستان و قزاقستان، طی ۲ سال اخیر به محور تجارت غیر دلاری تبدیل شده‌اند، چراکه این کشورها با روسیه نیز همکاری گسترده‌ای دارند و به نوعی باید از تحریم‌های غرب علیه روسیه نیز عبور کنند.

■ **رشد تجارت منطقه‌ای و کاهش وابستگی ارزی**

بر اساس داده‌های رسمی، ارزش مبادلات ایران با کشورهای آسیای مرکزی در سال گذشته (۱۴۰۳) به بیش از ۵٫۱ میلیارد دلار رسید که نسبت به سال قبل آن رشد ۴۲ درصدی را نشان می‌دهد. صادرات ایران شامل فرآورده‌های پتروشیمی، فولاد، سیمان و خدمات فنی – مهندسی بوده و واردات نیز شامل مواد معدنی نادر، پنبه و نهاده‌های دامی است. استفاده از ارزهای محلی مانند ریال، روپل و سامانی در این مبادلات، وابستگی به دلار و یورو را کاهش داده و زمینه‌ساز شکل‌گیری بلوک تسویه‌حساب منطقه‌ای شده است.

در همین راستا ایران توانسته از طریق ترتیبات دوجانبه با کشورهای منطقه، بیش از ۴٫۷ میلیارد دلار از تعهدات ارزی را به‌صورت تهاژتی تسویه کند. این مدل همکاری، شامل ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک، کمیته‌های منع تحریم و استفاده از پلتفرم‌های دیجیتال تسویه منطقه‌ای است. هدف اصلی، تأمین مالی پروژه‌های انرژی و صنعتی بدون عبور از شبکه سوئیفت و خارج از دید واشنگتن است.

■ **فرصت‌های سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های آسیای مرکزی**

تاجیکستان با منابع آبی گسترده و موقعیت جغرافیایی راهبردی، به یکی از شرکای کمریسک ایران در حوزه سرمایه‌گذاری سبز تبدیل شده است. به مجمع سرمایه‌گذاری دوشنبه، ایران پیشنهاد ایجاد شبکه سرمایه‌گذاری سبز مشترک را مطرح کرده که شامل احداث نیروگاه‌های برقی آبی، سامانه‌های ذخیره برق و تولید تجهیزات خورشیدی است. برآوردها نشان می‌دهد ارزش بازار انرژی سبز آسیای مرکزی تا ۳ سال آینده به بیش از ۱۳ میلیارد دلار خواهد رسید که

این روزتاخته در بیانیه‌ای اعلام کرد سازمان‌ها و افراد در چین از انجام معاملات، همکاری یا فعالیت‌های مرتبط با واحدهای هانوا منع شده‌اند. همچنین در این بیانیه آمده است: شرکت‌های تابعه مرتبط با «هانوا اوشن» در آمریکا، به فعالیت‌های تحقیقاتی مربوطه دولت آمریکا کمک و از آنها حمایت کرده‌اند و در نتیجه حاکمیت، امنیت و منافع توسعه‌ای چین را به خطر انداخته‌اند. پس از اعلام تحریم چین، سهام «هانوا اوشن» با ۵٫۸ درصد کاهش بسته شد و سهام «هیوندای هوی» هم ۴٫۱ درصد نزول کرد.

رویتزر ماه سپتامبر گزارش داد «هیوندای هوی» به عنوان رقیب کرای «هانوا اوشن» و بزرگ‌ترین کشتی‌ساز جهان، در حال مذاکره با شرکت‌ها برای خرید کارخانه‌های کشتی‌سازی آمریکایی است. اظهارنامه هانوا نشان می‌دهد این شرکت، یک کارخانه کشتی‌سازی در استان شرقی شاندونگ چین را اداره می‌کند که مازول‌های قطعات کشتی را می‌سازد. طبق اعلام هانوا، این شرکت مازول‌ها را برای مونتاژ نهایی به کارخانه کشتی‌سازی خود در کره‌جنوبی عرضه می‌کند. این شرکت ماه مهسپتامبر گزارش داد «هیوندای هوی» به عنوان رقیب کرای «هانوا اوشن» و بزرگ‌ترین کشتی‌ساز جهان، در حال مذاکره با شرکت‌ها برای خرید کارخانه‌های کشتی‌سازی آمریکایی است.

اظهارنامه هانوا نشان می‌دهد این شرکت، یک کارخانه کشتی‌سازی در استان شرقی شاندونگ چین را اداره می‌کند که مازول‌های قطعات کشتی را می‌سازد. طبق اعلام هانوا، این شرکت مازول‌ها را برای مونتاژ نهایی به کارخانه کشتی‌سازی خود در کره‌جنوبی عرضه می‌کند. این شرکت ماه مهسپتامبر گزارش داد «هیوندای هوی» به عنوان رقیب کرای «هانوا اوشن» و بزرگ‌ترین کشتی‌ساز جهان، در حال مذاکره با شرکت‌ها برای خرید کارخانه‌های کشتی‌سازی آمریکایی است.

چین نیز هفته گذشته به این اقدام واکنش نشان داد و اعلام کرد در همان روزی که عوارض آمریکا اعمال می‌شود، عوارض بندری خود را بر کشتی‌های مرتبط با آمریکا وضع خواهد کرد. بر اساس گزارش رویتزر، چین می‌گوید اقدامات آمریکا صنایع دریایی، لجستیک و کشتی‌سازی این کشور را هدف قرار می‌دهد، نقض جدی قوانین بین‌المللی و هنجارهای اساسی روابط بین‌الملل است.

■ **رقابت ژئواقتصادی در آب‌های جهانی**

در ادامه رقابت‌های فزاینده اقتصادی میان ایالات متحده و چین، تحریم‌های متقابل و اقدامات تعرفه‌ای در حوزه صنایع

چهارشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۴
وطن‌امروز | شماره ۴۴۲۷

اقتصادی

معرفی کتاب

محرمانه‌های اقتصاد ایران ۱/

مجموعه «محرمانه‌های اقتصاد ایران» یکی از جذاب‌ترین مجموعه کتاب‌های انتشارات نور علم است که در آن مهدی و میثم مهرپور با مسؤولان اصلی اقتصاد ایران در سال‌های گذشته به گفت‌وگو می‌نشینند و بی‌محبا و صریح در رابطه با باطن اتفاقات و چالش‌های حکمرانی اقتصادی ایران در زمان تصدی مسؤولیت‌شان مورد سوال قرار می‌گیرند.

جلد اول این مجموعه به دوره وزارت اقتصاد سیدشمس‌الدین حسینی، وزیر اقتصاد دولت دهم اختصاص دارد و در پرسش و پاسخی تفصیلی در ۸ فصل به بررسی مسائلی چون برنامه، توسعه، سیاست هدفمندسازی یارانه‌ها، استیضاح وزیر اقتصاد، شوک ارزی و دیگر موارد پرداخته که پاسخ‌های دکتر حسینی با همان اسلوب در کتاب پیاده شده است.

در لایه‌لای صفحات این کتاب همچنین به مسائل متعددی از حواشی و اتفاقات اقتصادی آن ۴ سال پرداخته شده که یکی از مصادیق آن صحبت در رابطه با محمودرضا خاوری، مدیر عامل اسبق بانک ملی است که انتصاب او توسط شمس‌الدین حسینی صورت گرفته بود و یا مسائلی پیرامون بابک زنجانی که هرچند در زمان انتشار این کتاب به عنوان یک پرونده بسته شده تلقی می‌شد اما اتفاقات اخیر نشان داد صفحات تاریخ محرمانه اقتصاد ایران هر لحظه به شکل عجیبی ورق می‌خورد.

در این کتاب به نحو جنایی با پیچیدگی‌ها، درصدها و سنگ‌اندازی‌های موجود در دنیای سیاست و سیاست‌گذاری آشنا می‌شوید. در نتیجه مطالعه این کتاب را به افراد دغدغه‌مند پیرامون اقتصاد ایران و مشتاقی به حضور در عرصه‌های سیاسی توصیه می‌کنیم.

لازم به ذکر است جلد دوم این سری نیز در مصاحبه با محمودجواد ابروانی، یکی دیگر از وزرای اقتصاد تهیه و منتشر شده است که معرفی و شرح آن را در روزهای بعد خواهیم داشت.

اخبار

دلار به کانال ۱۰۹ هزار تومان بازگشت

پس از چند هفته نوسان‌های سنگین ارزی و عبور نرخ‌ها از مرز روانی ۱۱۰ هزار تومان، دلار سرانجام در بازار تهران به کانال ۱۰۹ هزار تومان بازگشت.

قیمت دلار در بازار آزاد روز سه‌شنبه (۲۲ مهر ۱۴۰۴) برای نخستین‌بار پس از چند هفته نوسان سنگین به کانال ۱۰۹ هزار تومان بازگشت. این در حالی است که طی هفته‌های گذشته نرخ دلار در مقاطعی تا ۱۱۷ هزار تومان نیز پیشروی کرده بود. روز گذشته طبق مشاهدات میدانی از صرافی‌های خیابان فردوسی نرخ خرید اسکناس آمریکا در محدوده ۱۰۹ هزار تومان و نرخ فروش آن در سطح ۱۰۹ هزار و ۵۰۰ تومان تثبیت شده بود. همزمان، در بازار هرات نیز دلار در معاملات صبح دیروز تا ۱۰۸ هزار تومان پایین آمد. به گفته معاونان گران، کاهش نرخ حواله درهم به‌محدوده ۲۹ هزار و ۹۵۰ تومان عامل اصلی این عقب‌نشینی بود. به گفته فعالان بازار ارز، این سطح جدید کم‌سابقه‌ترین نرخ دلار در ۴ هفته اخیر بود و بازگشت آن به کانال ۱۰۹ هزار تومان تحت تأثیر افزایش عرضه در بازار مشکل ارزی و افت نسبی تقاضای سوداگری در بازارهای مرزی رخ داد. به گفته یکی از صرافان فردوسی، «بازار فعلا در وضعیت سکون قرار دارد نه خریدار جدی وارد می‌شود و نه فروشنده عجله دارد. همه منتظرند ببینند بانک مرکزی با نرخ عرضه ارز در روزهای آینده چه می‌کند».

با این حساب، دلار تهران دیروز پس از چند هفته نوسان بی‌سابقه، دوباره به کانال ۱۰۹ هزار تومان بازگشت و در صرافی‌ها با نرخ ۱۰۹ هزار و ۵۰۰ تومان فروخته شد.

افشای فرار مالیاتی ۲ شرکت بزرگ در استان‌های مرکزی و کرمانشاه

رئیس مرکز بازرسی، مبارزه با فرار مالیاتی و پولشویی سازمان امور مالیاتی کشور، از کشف ۲ پرونده مهم فرار مالیاتی در استان‌های مرکزی و کرمانشاه خبر داد.

شاهین مستوفی گفت: در استان مرکزی، یک شرکت فعال در حوزه فرآورده‌های غذایی با کتمان درآمد سال ۱۴۰۲ مواجه شد. پس از بازرسی مالیاتی، مبلغ ۵۳۲ میلیارد ریال شامل ۱۶۴ میلیارد ریال مالیات و ۳۶۸ میلیارد ریال جریمه از این شرکت مطالبه شد. وی افزود، در استان کرمانشاه نیز یک شرکت تولید بتن و قطعات بتنی با فعالیت در ۳ محل شامل معدن شن و ماسه و ۲ مجتمع تولیدی، طی بازرسی‌های انجام‌شده از سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۳ فرار مالیاتی‌اش مجرز شد. مبلغ مطالبه‌شده از این شرکت ۷۶۰ میلیارد ریال اعلام شد. وی توضیح داد: اقدامات قانونی برای وصول مالیات‌های متعلقه از طریق ادارات کل امور مالیاتی استان‌های مربوط در حال پیگیری است.

عرضه شمش طلای جدید توسط سرمایه‌گذاران خارجی

به‌زودی حدود ۷۰۰ کیلوگرم شمش طلای جدید توسط سرمایه‌گذاران خارجی وارد کشور شده و در بستر مرکز مبادله ارز و طلای ایران به فروش خواهد رسید.

نخستین شمش طلای سرمایه‌گذاران خارجی در مرکز مبادله عرضه شد و به‌زودی حدود ۷۰۰ کیلوگرم شمش طلای جدید توسط سرمایه‌گذاران خارجی جدید وارد کشور شده و در بستر مرکز مبادله ارز و طلای ایران به فروش خواهد رسید.

این عرضه‌ها پیرو مصوبه اخیر هیأت وزیران برای آزادسازی واردات شمش طلای استاندارد توسط سرمایه‌گذاران خارجی انجام شده است.

طی هفته‌های اخیر ۲ سرمایه‌گذار خارجی در بورس اوراق صنعت فولاد و همچنین سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادار تهران، اقدام به واردات شمش طلای استاندارد به ارزش ۴ میلیون دلار و فروش آن در مرکز مبادله ارز و طلای ایران کرده‌اند.

متقابل، بستری مناسب برای توسعه همکاری‌های دوجانبه و چندجانبه فراهم کرده‌اند.

کشورهای اوراسیا با جمعیتی بالغ بر ۱۸۰ میلیون نفر، بازار گسترده‌ای برای صادرات کالاهای ایرانی به‌ویژه در حوزه‌های پتروشیمی، مصالح ساختمانی، مواد غذایی فراوری‌شده و خدمات فنی – مهندسی فراهم می‌کنند. این بازارها به دلیل نیاز به توسازی زیرساخت‌ها، انرژی و فناوری، فرصت‌های سرمایه‌گذاری مشترک را نیز در اختیار ایران قرار می‌دهند. همچنین ایران می‌تواند با استفاده از مवाद خام و معدنی کشورهای اوراسیا، زنجیره‌های تولید صنعتی خود را تکمیل کرده و در مقابل، محصولات نهایی و خدمات مهندسی را به این کشورها صادر کند. این مدل همکاری، نه‌تنها ارزش افزوده داخلی را افزایش می‌دهد، بلکه موجب کاهش وابستگی به واردات از کشورهای غربی می‌شود.

همکاری با اوراسیا، به‌ویژه در چارچوب توافق تجارت آزاد با این اتحادیه، امکان استفاده از ارزهای محلی و مکانیسم‌های تهاژت را فراهم کرده است. این روند، ضمن کاهش اثر تحریم‌های مالی، به ایجاد شبکه تسویه مستقل از دلار و یورو کمک می‌کند و امنیت ارزی ایران را تقویت می‌کند. از طرف دیگر، اتصال ریلی و جاده‌ای ایران به کشورهای اوراسیا از طریق کریدور شمال – جنوب، مسیرهای ترانزیتی را کوتاه‌تر و کم‌هزینه‌تر کرده است. این زیرساخت‌ها، ایران را به حلقه واسط تجارت بین چین، هند، روسیه و اروپا تبدیل می‌کند و درآمدهای پایدار ترانزیتی را به همراه دارد.

بنابراین همکاری با کشورهای اوراسیا صرفاً محدود به تجارت کالا نیست، بلکه در حال گسترش به حوزه‌های سرمایه‌گذاری مشترک، انتقال فناوری، آموزش‌های تخصصی و توسعه صنایع نوین نیز هست. ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک، رانندازی منطقه آزاد مشترک و تسهیل ورود شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی به بازارهای اوراسیا، از جمله اقدامات عملی در این مسیر است.

در همین راستا، پیشنهاد ایران برای ایجاد «مرکز تهاژت اوراسیا» و «پلتفرم مالی مشترک» با محوریت بانک‌های مرکزی منطقه، می‌تواند به تسهیل مبادلات، کاهش هزینه‌های انتقال پول و افزایش شفافیت مالی کمک کند. این اقدامات، زمینه‌ساز شکل‌گیری یک بلوک اقتصادی مقاوم در برابر فشارهای خارجی خواهد بود.

در مجموع، کشورهای حوزه اوراسیا نه‌تنها شریک تجاری، بلکه متحد راهبردی ایران در مسیر عبور از تحریم‌ها و دستیابی به توسعه پایدار هستند. همگرایی اقتصادی با این کشورها، با محوریت تجارت غیر دلاری، سرمایه‌گذاری سبز، توسعه زیرساخت و انتقال فناوری، می‌تواند ایران را به جایگاه «اقتصاد مستقل از تحریم» نزدیک‌تر کند. این مسیر، اگر با اصلاحات نهادی و تقویت دیپلماسی اقتصادی همراه شود، ظرفیت آن را دارد که تا پایان دهه ۱۴۰۰، ساختار اقتصادی ایران را به طور بنیادین متحول کند.

این تحول نه‌تنها واکنشی به فشارهای یک‌جانبه آمریکا و تهدید بازگشت مکانیسم ماشه است، بلکه تلاشی برای تبدیل تحریم‌ها به فرصت و عبور از وابستگی به نظام مالی غربی محسوب می‌شود. در چنین فضایی، کشورهای اوراسیا با ظرفیت‌های مکمل، بازارهای گسترده و نیازهای زیرساختی، به متحدان راهبردی ایران در مسیر استقلال اقتصادی بدل شده‌اند. آنچه امروز در قالب سرمایه‌گذاری سبز، پلتفرم‌های تسویه منطقه‌ای و اتصال ریلی و دیجیتال میان ایران و شرق در حال شکل‌گیری است، می‌تواند تا پایان دهه ۱۴۰۰، ایران را از وضعیت «اقتصاد مقاوم» به جایگاه «اقتصاد مستقل از تحریم» ارتقا دهد.

دهد. احتمال وضع تعرفه‌های جدید، محدودیت در صادرات مواد معدنی و رقابت بر سر سرمایه‌گذاری در کشورهای ثالث، از سربازبوهای محتمل در این حوزه است.

رقابت بر سر توسعه شبکه‌های 5G و آینده اینترنت، بویژه در زمینه اینترنت اشیا، هوش مصنوعی و رایانش ابری، یکی دیگر از میدان‌های تنش میان ۲ کشور است. آمریکا با تحریم شرکت‌هایی مانند هواوی و ZTE، تلاش کرده نفوذ چین در زیرساخت‌های دیجیتال جهانی را محدود کند. در مقابل،

در حوزه ترش‌فروژه‌هایی مانند «جاده دیجیتال ابریشم» در آفریقا، آسیای مرکزی و خاورمیانه، به‌دنبال تثبیت جایگاه خود در معماری اینترنت آینده است. احتمالاً در آینده، تقابل بر سر استانداردهای جهانی، مالکیت داده‌ها و امنیت سایبری شدت خواهد گرفت.

با رشد برنامه‌های فضایی چین و توسعه ماهواره‌های ارتباطی و سنسجش از دور، آمریکا این حوزه را نیز به عنوان میدان رقابت راهبردی تعریف کرده است. چین با رانندازی منظومه‌های ماهورای و توسعه ایستگاه فضایی خود، به‌دنبال کاهش وابستگی به زیرساخت‌های غربی است. در مقابل، آمریکا با تقویت همکاری‌های فضایی با اروپا و هند و حمایت از شرکت‌های خصوصی مانند SpaceX، به‌دنبال حفظ برتری خود در مدارهای پایین زمین و ارتباطات فضایی است. احتمالاً تقابل در زمینه دسترسی به مدارها، مالکیت داده‌های فضایی و رقابت بر سر مشتریان بین‌المللی وجود دارد.

با رشد ارزهای دیجیتال ملی مانند «یوان دیجیتال»، چین تلاش می‌کند وابستگی به دلار در مبادلات بین‌المللی را کاهش دهد. این اقدام، بویژه در تجارت با کشورهای تحریم‌شده یا در حال توسعه، می‌تواند جایگاه دلار را به چالش بکشد. آمریکا نیز با توسعه مقررات سختگیرانه و کنترل بر پلتفرم‌های مالی جهانی، به‌دنبال حفظ سلطه خود بر نظام پولی بین‌المللی است. در آینده، رقابت بر سر استانداردهای ارز دیجیتال، تسویه بین‌المللی و نفوذ در بانک‌های مرکزی کشورهای ثالث، به یکی از محورهای تقابل تبدیل خواهد شد.

در مجموع، تقابل چین و آمریکا از سطح تعرفه‌های بندری و تحریم‌های صنعتی فراتر رفته و به رقابتی چندلایه در حوزه‌های فناوری، انرژی، زیرساخت و مالی تبدیل شده است. این رقابت، نه‌تنها آینده اقتصاد جهانی را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد، بلکه می‌تواند نظم ژئوپلیتیک جدیدی را رقم‌بزند که در آن، وابستگی به قدرت‌های سنتی جای خود را به بلوک‌های منطقه‌ای و همکاری‌های فناوریانه خواهد داد.